БАРЫ ХОЙУЛАР ПРОЛЕТАРИЙДАРА, ХОЛБООКУН!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУНААҔЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чурапчинского районного комитета КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР

№ 27 (3827) | 1970 сыл Кулун тутар 3 күнэ ОПТУОРУННЬУК | Тахсара 39 с сыла Сылгата 2 сирчы

ЫЧЧАТ, ТЕХНИКАНЫ БАҺЫЛАА!

1969 сыл бүтэҥнэр буолан васпыт колхозтаахтар Бүтүн Союзтааҕы үһүс съэзтэриҥэр аҕа кольуоҕэ үтүө үгэстэрин салҕааччылар, киниилэр бэлэй ошуттарын хаҥатаччылар колхозтаах баҺыналаах айымах эдэр гвардиятын үгүс представителлэрэ делегатынан талыллан кыттыыны ылбыттара. Ону биһиги республикабыт тыһыынчанан ааҕыллар ыччаттарын аатыттан ленинскэй комсомол чилиэнэ, ыанньыксыт Александра Миталкина баран кэлбитэ даҕаны биҥэрэтэр. Ол аата бэйэларин колхозтарын үлэлээрин-хамнастарын дьаһайыыга, киниҥ тэрилтэ-хаһаайыстыба оттуҥан боҕоргооһүҥүгэр ыччаттар быһаарар оруолу ылалларын көрдөрөр.

Ыллан көрүөҕүҥ биһиги оройуоммутун. Биллиҥиҥ туругунан барыта ыччат-комсомольскай 16 фермалара, коллективтара үлэлииллэр. Киниилэр иэтэриҥэр ыллах ахсыттан 2000 кг үүт иһиҥ васпыт сылга оройуон үрдүнэн куоталаһыыны коҕүлээбит Уорда ыччат-комсомольскай ферматын коллектива эмиэ баар. Маны сэргэ биһиги хаһаайыстыбаларбытыгар оттооһун курдук сүүнэ эппиэттээх хампаанньа ыччаттар күүстэриэн ыытыллаллара түбэспиччэ буолбатах. Маныаха үгүс үчүгэй түмүктэри ситиһэр эдэр үлэһиттэр ахсаанньара аҕыйаҕа суох. Холобур, үрүт иэгэ маастардарын Ирина Софронованы, Мария Андрееваны, Мария Белыҕы, Христина Кривошапкинаны, оттооһунтуга механизированнай звено салайааччыларын Николай Сивцевы, Герасим Винокуровы уо.д.а. аатталыахха сөп.

Ол эрээри биллиҥин даҕаны, биирдиилээн да буоллар, биһиги ыччаттарбыт ортолоруттан уопсай баайга-дуолга харыстаныаҥа суох сыһыаннаах, бэрээдэги кэһэн Н. Шеломов, Н. Говоров холуобунай эппиэккэ тардыллыыллар.

Биллиҥиҥ кэмиэ колхозтар уонна совхозтар производстволарын иннинги сайдыытын быһаарар күүһүнэн техника буолар. Ол да иһин ССКП КК Генеральнай Секретара таб. Л. И. Брежнев колхозтаахтар Бүтүн Союзтааҕы үһүс съэзтэриҥ трибунатыттан техниканы баһылырга, киниҥ күүһүн толору туһанарга ыччакка туһаайан чобоҕолоон эппитэ. Партия ити ыйгырыытын толоробутугар бары кыахтар баалларын. Оройуон хаһаайыстыбалара сылдьата үгүс ахсааннаах аараас техниканы атыылаһаллар. Оттон биллиҥиҥ туругунан сменаҥан үлэлээһин кыаллыбат, ол иһин киниилэр күүстэрин мунутуурдук толору туһамматтыт. Кадр тиийбэтиэн сорох техникалар үһүтэ суох туруулара таһаарыллар. Кырдьыгы кистээбэккэ эттэххэ, ардыгар, техникаҕа сыһыана, киниҥ салайыыга бырааба суох түбэһиэх дьон үлэлииллэр. Итини тэҥэ общественнай баайга-дуолга харыстаныыга суох сыһыаннаах, бардьы-каллы эрэ диэн үлэлиир сананалаах арыгыһыттар модуи техника уруулугар олороллоро мэлдьэх буолбатах. Ама, маныаха ханнык комсомолец, ыччат кыһаммат буолуой, биллиҥиҥ техниканы итиниҥ дьоҥҥо итэҕэйэрэ кытта эйэлэһиэй? Бу хас биирдии киһи ордук эдэр дьон суобастарын дьылалата дии саныыбын.

Быйыл орто оскуоланы бүтэрээччилэртэн 150 оҕо тыа хаһаайыстыбатын производстволугар үлэлии тахсыахтаах. Ити иһиттэн 60-са ыччаты араас идэлээх механизаторлары баҕэлиинэр курстарга, училищелэргэ ыытарга быдаанылыбыт. Маныаха соптоох ойобул оҥоһуллуоҕар баҕарабыт.

Оройуон комсомолецтарын уонна ыччаттарын тирэҕэн турар соруктарынан биллиҥиҥ кэм модун техникатын тэһиинэн тутуу, киниэн дьиҥнээхтик баһылааһын, күүһүн толору туһаныы буолар. Онуоха колхоз производстволугар тахсан бэйэлэ быһаччы уһансаччыларга туһааннаах хаһаайыстыбалар салайааччылара үлэлиирэ усулуобуйаны бары оттуҥун тэрийэллэрэ наада. Бу оттуҥун биһиги оройуоммут хаһаайыстыбаларыгар биллиҥин да кэҥэ итэҕэстэр баалларын. Ол курдук сорох сирдэргэ уһук учаастактарга, фермаларга олорооччулар киниэн көрбэттэр, культурнай-сырдатар тэрилтэлэр үлэһиттэрэ киниилэр культурнай сылдьалларын тэрийиниэн, ааҕар киниҥэнэн сиэ хааччыйбаттар, баанньыктар үлэлээбэттэр, көрдөрөн агитацин ханнык да көрүҥнэрэ оҥоһуллубаттар. Инникитин итиниҥ быстах итэҕэстэри туораан, тыа сирэ кырдьык да ыччат романтиката буоларын курдук усулуобуйаны тэрийэн, колхоздар, совхоз производстволарыгар маассабай тахсыыны ситиһиҥиит!

И. БАРАШКОВ,
ЫБСЛКС райкомун секретара.

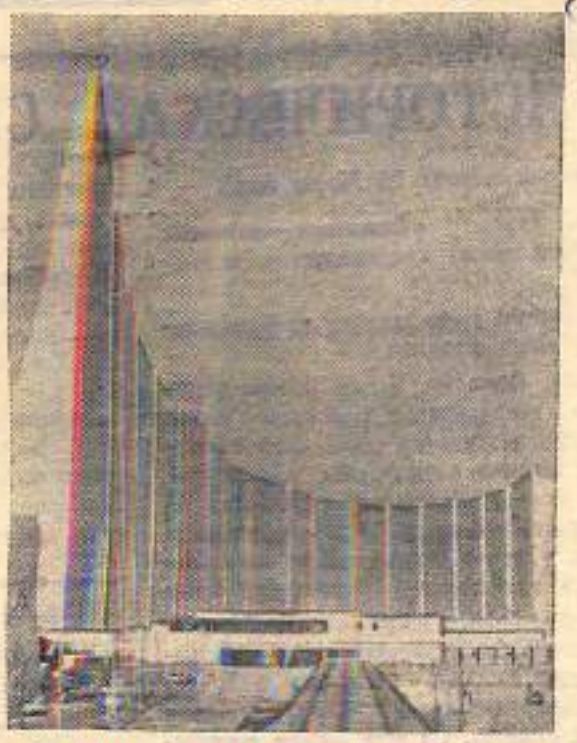

Бу дьыл ыалдьа тутарга Японияҕа Осака куоратыгар аһылыгар аан дойдутааҕы «ЭКСПО—70» быыстапката аһаан туттуллубут советскай павильон уоскуо кэккэтэ. Бу—109 метр үрдүктээх кыйыс-оҥоҥо көмүскэллээх дьиэ. Киниҥ көмөйө 20 тыһыынча кубическай метр. Быыстапкаҕа СССР ыскаала уонна техникаҕа ситиһиилэрэ көрөрүҥэллэхтэрэ. Экспозициялаҕа сүрүн миэстэни В. И. Ленин эрдэбүтэ 100 сылыгар аналлаах экспонаттар ылыахтара.

ССТА фотохрониката.

ОРОЙУОН СОВЕТЫГАР ҮЛАХАН КҮӨЛЛЭЭҔИ 24 №-ДЭЭХ БЫЫБЫРДЫР УОПУРУККА ЭБКИ БЫЫБАРЫ ЫЫТЫЫҺЫГА УОКУ-УҤТААҔЫ КОМИССИЯ САСТАҔЫЫН БИГЭРГЭТЭР ТУҺУНАН

Үлэһиттэр депутаттарын Чурапчы оройуонунаагы Советын исполкомун быһаарыыта

«Саха АССР үлэһиттэрин депутаттарын оройуоннаагы, куораттаагы, сэлиэнньэлээх (эһэлиитэгэллэр, көс сардаана) уонна бөҕүөлэктээҕи Советтарга быыбар туһунан Баланһыанньа» 29 уонна 30 статьяларыгар олоҥуран, общественнай тэрилтэлэр уонна үлэһиттэр общественноларын маннык представителлэриттэн састаллаах оройуон Советыгар Үлахан Күөллээҕи 24 №-дээх округунан эбии быыбары ыытыыга уокруктаагы комиссия састаабын бигэргэтэргэ:

Сивцев Гаврил Михайлович—председатель, оройуоннаагы коммунистическай тэрилтэттэн.

Платонов Николай Семенович—председатель солбуйааччы, Субуруускай аатынан совхоз Сылгалаагы отделениетын рабочайдарыттан уонна судуоналаттарыттан.

Неговицын Андрей Иннокентьевич—секретарь, үөрэх, үрдүкү оскуолалар уонна научнай учреждениелэр үлэһиттэрин профсоюһун оройуоннаагы тэрилтэттэн.

Аммосова Матрена Семеновна—чилиэн, эмп үлэһиттэрин профсоюһун оройуоннаагы тэрилтэттэн.

Трофимов Алексей Денисович—чилиэн, Субуруускай аатынан совхоз Сылгалаагы отделениетын рабочайдарыттан уонна судуоналаахтарыттан.

Үлэһиттэр депутаттарын Чурапчы оройуонунаагы Советын исполкомун председателэ: С. ОХЛОПКОВ.
Үлэһиттэр депутаттарын Чурапчы оройуонунаагы Советын исполкомун секретара: А. ЗАХАРОВ.

Олунньу 25 күнэ, 1970 сыл.

Культурнай олох сонуннара

Сахалыы ырыа дьоро кэһэтэ

Иллэрээ кинэҥ Культура оройуоннаагы дьиэтигэр самодеятельнай композиторлар сахалыы ырыаны таптааччыларын көрсүһүүлэрэ буолла. Биэчэрэ райсовет исполкомун культураҕа отделын сэбиэдиссэйэ Сивцев А. А. аста. Саха литературатын уонна искусствотын сайдыытын туһунан кылгас басыһаҥҥа норуот айымньытын дьиэтин директорун солбуйааччы Н. И. Максимов оҥордо.

Ити кэнниттэн айар үлэлэрин аастыы суолуннаһын жюстубут дьоҥҥо мелодистар Н. И. Кочнев, М. И. Константинова уонна Т. И. Семенов балаһыанньардылэр. Бэйэлэрин мелодияларыгар сахалыы ырыалары толоруулара дьон-сэргэ урдук биһирэбилин ылла. Биһиги бииргэ дойдулаахтарбыт—оҕо музыкальнай оскуодатын учуутала М. Е. Васильева уонна оройуоннаагы типография сэбиэдиссэйэ В. В. Дмитриев эмиэ бэрт мелодиялаах дьон буолан биэрдилэр. Биһиги киниилэртэн санаҥ ырыалары өссө да күүтүөхпүтүн эп эбит.

СКП райкомун бороотун уонна райсовет исполкомун Бочуоттуубай грамоталарын Н. И. Кочневу уонна Т. И. Семенокка райсовет исполкомун секретара А. Д. Захаров туттартаата. Оттон культура отделын уонна культура үлэһиттэрин аныаҕа сиэстэрын райкомун Бочуоттуубай грамоталаах М. И. Константинова ааҕыллыбыта. Итэҕэс киниилэр айар үлэлэриҥ үрдүк сыаналыыллара буолар.

х х х

Бу күҥҥүнэ Саха народнай театрын (режиссер Эдуард Бурнашев салайааччылаах) гастрольнай бөлүө баһылга оройуоммут киниилэр ыалдьыттаан ааста. Дьоҕус уонна тыл курдук көнөрү сүргэлээ.

Биллиҥин киниилэр Алма оройуонугар баалларбар. Онтон үлэлии эйэ баһынхо концерт уонна оҥорбут көрдөрөн ааһыахтара.

БИҺИГИ КОРР.

СНИМОККА: уус-уран самодеятельность бинир кохтоох кыттааччыта Дмитриев Василий Васильевич. Сахалыы ырыаларга мелодияны айыыга бэйэтин күүһүн холонор. Кини самодеятельнай композиторлардыын норсүһүү бизчэригэр кыттыыны ылбыта.

П. СЕДАЛИЩЕВ фотота.

ИСТОРИЧЕСКАЙ СУОЛТАЛААХ ДОКУМУОН

(Иннин хаһыат 26 №-гэр көр).

Иккис раздел: **«Социализм—ленинизм идеяларын олоххо киирриилэрэ»** диэн ааттанар.

Бу разделга сэттэ суол сурук балаһыанньалар ырытыллаллар.

Онуоха, **бастатан**, Ленин биһиги дойдубутугар социализмы тутар кыах толору баар диэн дьоһуннаах революционнай эппиэтинэһи ылыныытыгар партияны, рабочай кылааһы, норуоту бүттүүнүн үөрэппитэ уонна киниттэн ыйыллар. Оччолорго кырдьык даҕаны, Россия балаһыанньата киһи ымсыырбат турукталааҕа. Гражданскай сэрии бүтүүтүгэр биһиги дойдубут аан дойду промышленнай бородуукуһуйатын 0,5 эрэ бырыһыанын биэрэрэ. Ол саҕана АХШ аан дойду промышленнай бородуукуһуйатын аҥарын оҥороро. Ол аата биһиги социализмы тутуу саҕаланыытыгар Америкаттан сүүс төгүл хаалан сылдьар этибит. Ол сылларга Ленин айымньыта ГОЭЛРО былаанын оҥорбута. Англия суруйааччыта Герберт Уэллс кинини «Кремллээҕи фантазер» диэн ааттаабыта. «Им-балай хараҥаҕа олорор Россия хаһан электрификациялаах буолуой?»—диэн ол тойон этэрбит этэ. Ол эрээри Ленин норуоттара толоран туран, советскай норуот байаттан героическай үлэтинэн дойдутун индустриальнай сайдыыга киллэрбитэ. 1937 сылга Европаҕа ССРС бастакы миэстэни, аан дойдуга иккис миэстэни ылан туран, сир үрдүгэр оҥоһуллар промышленнай бородуукуһуйа 10 бырыһыанын биэрэр буолбута. Оттон билигин аан дойду индустриальнай күүһүн биэстэн биирин саҕа кыахтаах ССРС коммунизм суолун солуур буолла. Ленин революцияны оҥорбут норуот кыаҕа айар күүһүгэр эрэммитин кини барыта оссо төгүл бигэргэтэр.

Иккиһинэн, социализмы тутуу кылаастабай өрүттэрин ылан пролетариат диктатурата буолар диэн үөрэтэр. Маны Советскай Союз опыта бэртээхэйдик дакаастаата.

Пролетариат диктатурата үлэһит маассалар демократияларын олохтуур уонна эксплуатациялаах кылаастары утары туһаайыллар. Саҥа олоҕу тутууга пролетариат диктатурата хаһаайыстыбаны, культураны, сэрии-дьаһалы, дьону иитиини салайар, тэрийэр, иитэр, үөрэтэр, саҥаны айар эрэллээх саамай бөҕөргөтүөх суолталаах. Маны сэргэ пролетариат диктатурата империализм саба түһүүтүттэн социалистическай Аҕа дойдуну көмүскүүр ...хүүбэ тэрийээр ылларын олох кэрдэбэр. Аҕа дойдуну көмүскүүр сэрии опыта ону ырылыччы туоһулуур.

Билигин империалистар сорох социалистическай дойдуларга «пролетариат диктатурата ааһан хаалла», «демократия эрэ наадата» диэн дойдолорун туран, араас ньымалаах контрреволюционнай өрөмүөнэ сатыыллар. Чехословакия холобура көрдөрдө. Онон социализмы пролетариат диктатурата суох тутуллубат диэн Ленин үөрэҕэ аан дойду үрдүнэн суолталаах үөрэх буолар.

Үсүһүнэн, социализмы тутууга партия салайар оруола ааттабатын, тэттэрүтүн, өссө улаатан иһиэхтээҕин туһунан Ленин үөрэҕэ кырдьыктаах олох бэлиэтээтэ. Партия дьаһаах салайааччы уонна норуот массата быһаарыы эрэйэр...

Политинформатордарга, ССКП КК Тезистэрин үөрэтээччилэргэ көмө

Партия пролетарскай диктатуратын систематыгар киирэр рабочай кылаас маассалаах тэрилтэлэригэр—профсоюзтарга, ычча бэйэтэ тэрилтэтигэр—комсомолга тирэҕирэн туран, норуот бүттүүнүн салайар буолар. Партия төрө кылаас саамай үрдүкү тэрээһиннээх тэрилтэтэ буоларый? Кини бастыҥ революционнай үөрэҕинэн сэбилэммит, ол аата история сайдыытын научнай сокуоннарын билиитэ, революционнай опыта-сатабыллаах, социализм дьылаатыгар эттиин-хааннын бэриниилээх пролетарскай акскыһаайааччылар түмсүүлэрэ буолар. Онон идэя, теория уонна тэрийэр өттүнэн киниэхэ баһылар атын тэрилтэ баар буолуон сатаммат. Социализмы тутуу иһин охсуһууга партия өссө төгүл бүһан-хатан испитэ, ол түмүгэр норуот бүттүүнүн билинэр баһылыга, өйө-сүрэҕэ, суобаһа—чиэһэ буола кубулуйда.

Төрдүһүнэн, социализмы тутууга, Ленин үөрэҕинэн сельскай бас ... социалистическай бас билиини төрүттэһии уонна бөҕөргөтүү улахан суолтата ырытыллар. Социалистическай бас билии норуот хаһаайыстыбатын барытын баһылыыр буолларына, оччоҕо быһаарыылаахтык, быыстала суох оро сиртэлэрин сайдыыны социализмҥа эрэ саҕаланар саҥа хаачыстыбаҕа үөскээн тахсар. Ленин баһы...

(Салгыыта 3 стр. көр.)

Төрөөбүт колхоһугар эргиллэн кэллэ

ТЮМЕНСКАЙ УОБАЛАС. Виталий Пачемерцевы Исетскэй оройуон «Победа» колхоһун колхозтаахтара үүтүгэйдик билэллэр уонна ытыктыыллар. Кини манна төрөөбүтэ, улааппыта, оскуоланы үөрэммитэ. Онтон Тобольскайга культпросвет училищеҕа үөрэнэ бэрбитэ. Билигин эргиллэн кэлэн Культура дьиэтигэр художественнай салайааччынан үлэлиир. Кини дьоҕурдаах төрийээччи уонна үчүгэй музыкант.

СНИМОККА: Виталий Пачемерцев Юра Костыгины кытта музыкальнай оскуолаҕа.

И. Сапожков фотота.

СТА фотохроникэта.

ОҔО ТЭРИЛТЭЛЭРИГЭР КЫҺАМНЬЫ

Соторуттааҕыта Чурапчы сельскэй Советын сэттис сессията «Оскуолаҕа киириэн иннинээҕи саастаах оҕолору иитии үлэ туругун уонна кинини тупсарар тустарынан» боппуруоһу дьүүллээтэ. Дакылааты үөрэх оройуоннааҕы салаатын үлэһитэ Платонова Н. Н. оҥордо.

Сэлиэнньэҕэ оскуолаҕа киириэн иннинээҕи саастаах 683 оҕо баарыттан 32,2 эрэ бырыһыанныара детсадтарынан уонна дьаһылларынан хабыллаллар. Быйыл наҥнайгы кылааска үөрэнэ киирбиттэн 107 оҕоттон 46-ра детсадка сылдьар, 19-ра бэлэмнээн кылаастарга үөрэммэ. Ити биричиинэтинэн оройуон киинигэр оҕо тэрилтэлэрин тутуулара сыллата былааннааҕтык ыытыллыбаттара буолар. Саҥа тутуллубут деткомбинаттан ураты, оҕо тэрилтэлэрин дьиэлэрэ олус эргэлэр, кыараҕастар, билигин көрдөбүлгэ эппиэттээбэттэр.

Детсадтарга, дьааһылаларга үгүс ас наадыы баар буолуута ситиһиллибэт. Эргиэн тэрилтэлэрэ ситэ хаачыйбаттарынан оҕолору оҥорут уонна да атын витаминнаах аһылыктарынан толору хааччыйыллыбат. Инчин үлэ программата сөп түбэһиннэрэн, ыытыллыбат. Бу боппуруостары тула капсэтиигэ 11 депутат ылла этэ.

Сессия оҕо тэрилтэлэрин өссө киэҥэтэргэ, 3 №-дээх детсадка бу дьыл иһинэн дьиэ бурган 50 миэстэлээх буолуутун ситиһэргэ, «Сельхозтехника» оройуоннааҕы отделениета, райпотребсоюз кэтэр сылтан ведомственнай оҕо тэрилтэлэрдээх буолаларыгар, билигин баар детсадтар, дьааһылалар материальнай базаларын бөҕөргөтөргө, иитэр үлэ ыырдэ тэриэ туоратарга туһаайыллыбыт быһаарыыны ылынна. Сабыннгы ыйдарга интернат-оскуолаҕа, «Сельхозтехникаҕа», райпотребсоюзка, эмп оройуоннааҕы холбоһугун иһинэн оҕо площадкаларын аһан үлэлэтэлэригэр ити тэрилтэлэр профсоюзтарын райкомнара сорудахтанныллар. Эргиэн тэрилтэлэригэр детсадтары уонна дьааһылалары бородуукта-нан бастатан туран хааччыйалларыгар этилиннэ.

Советтар түбүктэрэ

Оҕолор группаларынан үөрэнииллэрин программата хабааннаах тутуһуллуох тустаах. Төрөх саҥа дьылтар начальнай оскуолалар үс сыллаах программаҕа киирииллэринэн сибээстээн, үөрэххэ киирэр саастаах оҕолору бэлэмнииргэ эбүүбий буруйуону үүрүүхэ. Детсадтар воспитателлара, начальнай оскуола саҥа программатын методикатыгар сөп түбэһиннэрэн, бэйэлэрин ииттэ-үөрэтэр үлэларин ударыта тупсаралларыгар, ити иниитин оскуолалар начальнай кылаастарын кытта сибээһи, идэтийбит учууталлартан сүбэни-аманы ылалларыгар уонна детсадтар икки ардыларыгар опыты атастаһыыны тэрийэлэригэр этилиннэ. Биһиги детсадтарыгар уонна бэлэмнээн кылаастарынан хабыллыбатах оҕолору кулун тутар оттутугтан бэлэмниир кылаастары аһан үөрэтии ыытарга.

Сессия кэнниттэн депутатскай күн ыытылынна. Онно Ытык-Күөл бөһүөлэгинээҕи Таттыыскай сельсоветын кытта күрэталаһыы усулуобуйатын ырытыылар уонна бэстайаннай комиссиялар үлэлэрин былаанын дьүүллэстилэр.

С. АЛЕКСЕЕВ.

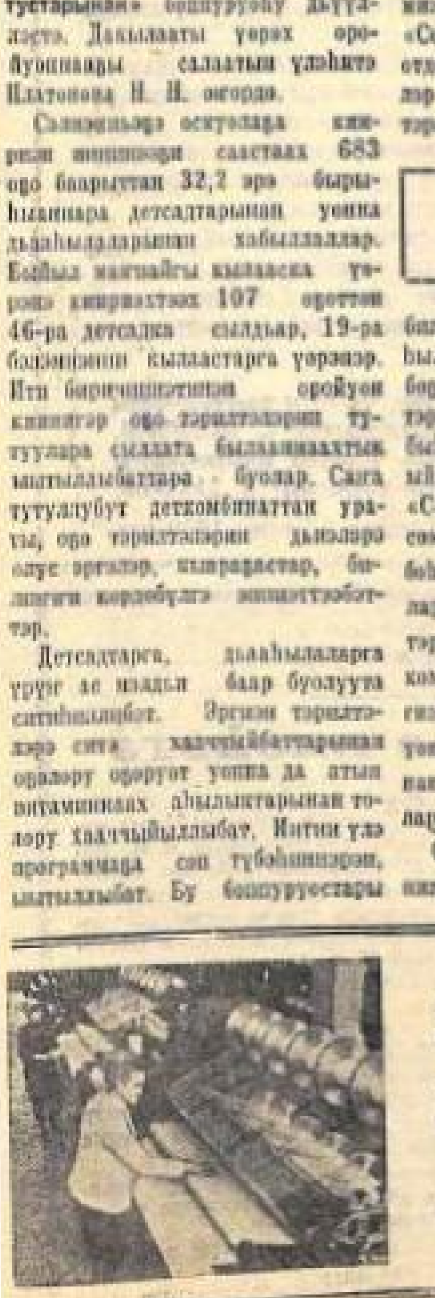

ОРЕНБУРГСКАЙ УОБАЛАС. Икки сыыстаах Оренбургтааҕы тыа таҥаһын оҥорор фабрика иккис уочарата үлэҕэ киирдэ. Аныгылыы тэрил трикотажтан үрдүк хаачыстыбалаах ас таҥаһы оҥорон таһаарыыны хааччыйыа. Чуттастарын биэрэллэр фабрика сылга 18 мөлүйүөн оҥоһуу биэриэҕэ.

СНИМОККА: сүрүн оҥорор сыахха. Инники киһилэрэ—сроевчу А. И. Лукьянова.

И. КУЗНЕЦОВ фотота. СТА фотохроникэта.

РЕПОРТАЖ

„БУ—

—Бу кэпэр киһи үөрүиг эмис эти биэрэ, хойуу үүт буолан дабалийээ турар!—диэн биһиги ыгыстыт, оройуон тыатын хаһаайыстыбатын управлениетын инженер-мелиоратора Попов Петр Гаврильевич. Уонна, оол, бүтэр үһүгэр Аммы оруһу курдуур хайалар костор сирдэригэр тиийэ турар Мэгиргэ үрдүн ыйан кэбистэ.

Икки өттэ сис тыаларга хаайтарбыт бу үрэх сүт, кураан дьылларга Эрилик Эристиин аатынан колхоһу үгүстүк абыраабыта. Халдьаайы уонна кууһа эгэйин кэлэ сихорунан туттуллуналара. Оттон аллараа түлүүт онньуоһун устун илин хотуурунан далайаллара. Кэлиҥни баарынан дулҕа диэн манна баара. Өссө бэлиэй-бэлиэй талахтар, хойуу ыраас талахтар, үрэх добурдутугар эбэрэ этилэр.

Билигин Мэгиргэ үрэх икки кэстээх хадыы-ы, өтөрү дьылы, остоол ыһуурун курдук буолан сытар. Бииргэ санааттахха, 439 гектар дуга диэн, бүтүн колхоһа сочу улахана суох сылынара. Итинтэ кимнээх сир бу үрэххэ туһаҕа тарыста. Ол аата бөрттэлэй хааддыр буолан биир колхоз оттоно. Эрилинтэр манна техника күүһүн толору туһанар дьон буоллар. Быйыл кыһын колхоз участактарыттан киирбиитэр сылаас аһатан турууоралар. Өссө ыраах баар фермаларыгар мантан куох оту таһаллар.

Итинэ билигин «Сельхозтехника» холбоһугун оройуоннааҕы отделениетын механизированнай отрядтын бириэдатэ дулааны, талаҕы бастара сылдьар. Чурапчыттан сэп икки кэстээх үрэх баһа дойдутун Улэ Кыһыл Знамята орденнаах тракторист Василий Чохтанова кытта нуучча киһитэ Анатолий Бабич уонна киилэр дьоҕор быдан ыраах диэн Иван Платонов, Петр Богданцин, Михаил Березкин турэт Т-100 тракторарынан улахан-хамсыы сылдьаллар. Медун көтүөрдар тыастара сис тыалара эрэраххэ диэри ыйиргийэр. Улэ тохтоло суох сменанан барар—бастакы тракторист үрүүн сменнэгэр туттарар. Кини сылаас дьиэ обиттиир, тустар на турар вагон-дьиэтэ сыппаһар. Итинтэ эбии почталара сотору-сотору кэлэр уонна радиолара сакырар буоллун дии саныыгын. Бульдозер кэтит быһахтарынан заар аппыгар саспыт дулҕалары ыллыбы сотон иһэр. Ыарҕа, талах дьиэлэрин холбуу кумалбыр. Киин кэннттэн икки дьабадылларыгар хаам тииирдээх эмэ итиннэк тракторы хаамаллар. Урбан туоратын тухары астаралар. Онтукалара халдьаайы сиройдорыгар заар-дулҕа хайа буолан субуллар.

Колхоз представителэ экономист-плановик Николай Петрович Тарасов үлэни тутар.

—Ити урэх чуолайтигэр киллэрэн чөчөкөмүттү өссө да 50-ча метрэ уттарыахха. Тракторы муус үйүо суоҕа дии сапааи ситэ астарбатахтар,—диир киин бириэдамыр Ксенофонтов Иван Иванович. Дьонун ыгыырар кыһан кини сиэи бэрэ чиччийин нерелэр. Трактор муһу тесту үктээн туһан хаалланына ыһбэн буолара чаачы.

—Колхоз киһитэ эрэрии курдук ол кэстэр тоҕоһу кытта хаптарыт. Ходуһаны оҥорор ааттаах дьон хатымалы кыаратарбыт халан табылыбый!—диир бириэдамыр.

Урэх устун таҥнары айаннаабын буолла. Ылдыны Амма оройуонун бымытыгар тиийдибит. Манна өммэ сир харталын ылан

Ильич кэриэстэрин толорон

Түбүгүн үөрэнээччилэр

СНИМОККА: Чурапчы ађыс кылаастаах оскуолатын I «Б» кылааһын үөрэнээччилэрэ—Попова Тоня уонна Оконешников Витя.

И. Антипин фотота.

ИСТОРИЧЕСКАЙ СУОЛТАЛААХ ДОКУМУОН

(Салгыыта. Иннин 3 стр. көр.)

най аймахха холбоһуктааһын суолун арыйбыта.

Үлэ дьиссиплиинэтин, үлэ оҥорон таһаарыытын үрдэтии, наука-техника ситиһиилэрин олохха киллэрии, үлэ төлөбүрүн түһэрии, бородууксуйа хаачыстыбатын үрдэтии тустарынан, онуоха үлэһит маассалар сознательнай сыһыаннаһыылара, киһилэр инициативалара үһүлүччү суолталарын туһунан ыйыылара ханан да эргиллибэтэхтэрин сатаммат.

Социализм материальнай уйгуну үллэстии саҥа систематын олохтоото. «Ким үлэлиир, ол аһыыр»,— диэн социализм принцибэ хайдах олохха киирбитин бүһүҥҥү бары билэбит.

Бэсиһинэн, социализмы туттуга культурнай революция суолтатын Ленин ыйан биэрбитэ. Оҥу, сирдьит комсомол үһүс съеһигэр да этиитигэр туруорбут соруктарын туһунан санаан аастахха киһи толору өйдүүр. Культурнай революция үһүлүччү суолтатын билбит дьонунан ордук бииһиги, сахалар, буолабыт. Советскай былаас иннинэ суруксбичик, үөрэх, литература, искусство, наука сахаларга баара дуо? Оттон билигин саха литературата, искусствота, суруга, университета, академията олохтуу адьас кунниэтэ наадалаах кордэбул буолла буолбаат!

Алтыһынан, Ленин социализм ааттаачча кылаастары эһэн туран үлэһит кылаастар уонна социальнай араҥалар айылҕаларын уларытыа диэн үөрэтэрэ. Социализм кыайыыта бииһиги дойдубутугар помещиктар, капиталистар, саамай элбох ахсааннаах тыа сирин буржуазия—кулаак аймах суох буолалларын хааччыйда. Оңу сэргэ үлэһит кылаастар айылҕалара хаачыстыбаннай уларыйыыны бардылар. Советскай рабочай кылаас пролетарий айылҕатыттан арахсан, саҥа тииптээх социалистическай үлэһит кылаас буолла. Колхозтаах бааhынай үрүбү бытарҕай бааһынай айылҕатыттан арахсан, саҥа тииптээх социалистическай үлэһит кылаас буолла. Советскай интеллигенция буржуазнай интеллигенция айылҕатыттан арахсан, саҥа тииптээх социалистическай интеллигенция буола кубулуйда. Кылаастар манныы уларыйыылара бары советскай норуоттар социальнай састааптарын бэлиэтинэн буолан туран, нациялар уонна народностар айылҕалара уларыйыыларыгар тирэнэрэ. Буржуазнай нациялар оннуларыгар саҥа тииптээх социалистическай нациялар үөскээн тахсыталлар. Кинилэр саамай характернай бэлиэлэринэн, туох баар олохторун тылын интэриэһинэн идейнэй, моральнай-политическай өттүнэн биир советскай норуот буола уопсай кэрсэннэ түмсүүлэрэ бэлиэтик быраҕыллар. Советскай норуот диэн адьас саҥа хаачыстабалаах норуот буолар. «Советскай норуот — дьон адьас саҥа, интернациональнай уопсай холбоһуктара, ССРС бары үлэһиттэрин — индустрия, тыа хаһаайыстыбатын уонна культура, илии уонна өй үлэтин үлэһиттэрин социалистическай союзтара»,— диэн саҥа научнай быһаарыы Тезистэргэ киллэриллиннэ.

Социализм үлэһит киһиэхэ тугу биэрэрин социальнай өттүнэн хааччыйыы материальнай уонна культурнай ситиһиилэринэн салгыы дакаастанар.

Бу хаачыстыбалар капитал дойдуларын рабочайдарын, бааһынайдарын олохторугар уун-утары хартыынанан буолар. Ол да иһин капитал дойдуларыгар забастовкалар, стачкалар маассабай буолан иһэллэр.

Сэттиһинэн, социалистическай система дойдуларын икки ардыларынааҕы сыһыаннары сайыннарыыга Ленин хааллардыт кэриэстэрин суолтата ыраатыллар. Маныаха интернациональнай интэриэс уонна национальнай интэриэстэрэ таба дьүөрэлиир мастерствоны баһылаар туһунан сирдьит ыйыылара үһүлүччү суолталаахтар.

Сирдьит бу ыйыытын уга диэки токуруталаччылар, национальнай өттүнэн түсэлаах социализм «либеральнай», «демократическай» моделларын кордэрбүтэ буолан, капитализмы төттөрү эргитэр кутталлаах суолга киирэллэрин олох биирдэ эрэ кордэрбүт буолбатах. Оттон «хаҥас» оппортунистар буолалахтарына, марксизм-ленинизм теориятын уонна практикатын таҥнаран туран, байһыыннайдыы казарма бэрээдэктээх «социализмы» уонна бэйэлэрин шовинистическай айаҕалаһыыларыя соҥнуу сатыыллар. Бу улахан буортулаах суол буолара өйдөнөр.

Разделы үөрэтиигэ Л. И. Брежнев Октябрьскай революция 50 сылын туһунан, Н. В. Подгорнай Октябрь 52 сылын туһунан дакылааттарын, колхозтаахтар Бүтүн Союзтааҕы үһүс съездэрин матырыйаалларын уонна Саха АССР Советскай былаас сылларынааҕы ситиһиилэрин туһунан даннайдары туһаныыны сүбэлиэхха сөп.

(Салгыыта бэчээттэниэ).

ӨЛГӨМ ҮҮТ, ЭМИС ЭТ ХОЧОТО!“

кордулэр. Инженер-мелиоратор Попов механизатордарга ханан кэлэн дулҕаны, талаҕы ыраастаан барыахтарын ыйан биэрэр. Ити барыта дуогабар туһэрсиигэ өссө биир чуолкайдааһын уонна өйдэтиһүү буолар.

—Быйылгы юбилейдаах сылга бу урахха эриликтэр 800 гектар кэриигэ онсһуллубут сирдээх буолуохтара,—диир этэрээт начальнига Николай Григорьевич Кривошапкин.

—Ол аата кырата 8000 центнер оту биэриэ соҕотох бу Мэҥири,—диэн быһаарар экономист Тарасов. —Оннооҕор былырыын муус устарга Лампа аннынгар 32 гектардаах сир дулҕатын солоппуннутуттан быһайын 51 тонна оту ылбыппыт,—диир кини.

Коммунист Кривошапкин салайар этэрээтэ аасыыт сылааҕы былааныы аһара толорбута. 1968 сылааҕар 26 тыһыынча солк. кээмэйдээх элбэх үлэни оҥорбута. Быйылгы ылыллыахтаах кирбии өссө үрдүк. Валовой бородууксуйаны оҥоруу 105, сири тупсарыы былаанын 103 бырыһыан толорорго эбэһээтэлистибэ ылыммыттара. Онно дулҕаны 900 гектарга быстарарга, фрезэлиини 200 гектарга ыытарга уонна 250 гектарга тыаны-солууруга диэн ыйыллыбыта. Оттон быһыттары, дамбалары туттууга, суол оҥоһуутугар, о.д.а. буор үлэлэрин кээмэйэ 120 тыһ. кубометрга тэҥнэһиэ. Итиниэ тахсар бары оросһиэ куоттарга кэмчилээһинэ ситиһии бэлиэтэммитэ.

Улуу сирдьит В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сылын туолуутугар түөрт ыйдаах соруданы үлэ бары көрүнүгэр 105 бырыһыан толорон тиийэргэ диэн үрдэтиллибит сорууху туруорунуммуттара. Ол бит соругу туруорунуммуттара. Ол олохко киирэрин туһугар коммунистар Ксенофонтов Иван Иванович уонна Артемьев Павел Семенович бригадалара социалистическайдыы куоталаһаллар. Хас биирдии механизатор туһаалаах эбэһээтэлистибэни ылынан үлэлиир.

Артемьев бригадатын үс тракторa Субуруускай аатынан совхозка Бабаҕа үрэҕэр үлэлиир. Бу дейду эмиэ дулҕаҕа былдьаппыт ходуһа дуомнаах этэ. Ол бэйэтэ нэнэ кэнээн, көхө тупсан көрүстэ. Хаһан да сэтиннэххэ былдьаппыт дулҕата, онсн-манан сорӱйан олордубукка маарыннытыр талахтара суох этэ диэх курдук буолбут.

Холбоһук биир баар-суох механизатора Корнил Лазарев, киниилин тэҥэ үлэлэһэр кыахтаах Иван Диодоров, Василий Макаров с.д.а. коммунист Прокопий Толстяков звенотугар бааллар. Киниилэр Бабаҕа үрэҕин саас-үйэ тухары туһата суох лаҥхаран сыппыт хочотун киһи ымсыыра көрөр, аны сайынгыттан от барахсаны биэрэр хочотугар кубулутар туһугар күнүстэри-түүннэри үлэлии сырыттахтара бу. Хара тыатыттан тыатыгар диэри нэлэһийэн сытар мэҥиэммит Тойон үйата диэн сиртэн бу бригадаэ ол халдьаайыынан киирэр хос үрэҕинэн өрө тахсар буолла. Онно да баллачча оҥоһуллар сир баар диилләр. Совхоз инженер-мелиоратора Макаров Виктор Егорович эдэркээн киһи. Оччо эдэр үлэһит. Ол эрээри бэйэтин үлэтин бэркэ билэр, механизатордары кытта табан кэпсэтэр киһи буолан биэрдэ. Иэн киһи этиитин кытта сөбүлэһэллэриттэн, кинини өйдүүллэриттэн костор. Бу бригадаэ механизатордарын үлэлэрин хаачыстыбатын үчүгэйинэн сыаналаабытын бары астыннылар.

—Билигин турутунан этэрээт бэйэтигэр сөп буолар техникалаах диэхх наада. Ол эрээри оттон аҥардарын эрэ кэриигэ үлэлиир. Икки сменанан толору үлэлиир кыах билигин да суох, кадр тиийбэт,—диэн кэпсиир начальник Кривошапкин. —Техмастерской уонна заправкалыыр массыыналар наадалар. Оннооҕор үлэһиттэрбитигэр бараарбытыгар-кэлэрбитигэр транспорта суох буолан улахаттык эрэйдэнэбит. Бииһиги сири оҥорооччулартыт быйылгы үөруулээх сылга өссө эрэ кэтэрүллэн үлэлиилэр. Бэриллибит тылы толорор туһугар улаханнык сыралаһаллар,—диир Николай Григорьевич.

Эрилигинэн уонна совхоһунан сылдьан киирэн баран, бииһиги управление инженер-мелиораторыгар Попов Петр Гаврильевичка таарыйан, мелиоративнай уонна сири тупсаран оҥоруу үлэлэр тустарынан кэпсииригэр көрдөстүбүт.

—Партия Киин Комитетын Пленумун туһаанаах уураахын олохххо киллэриинэн сибээстээн кэлин сылларга бииһиги оройуоммутугар балачча үлэ ыытыллыа диэхх наада,—диэн саҕалыыр кини. —Сири тупсарыы уонна нүөлсүүтү үлэлэрэ государство суотугар, кини көмөтүнэн оҥоһуллалларын чорботон бэлиэтиэх кэриҥнээххит. Соҕотох аасыыт сылга ити туһугар бииһиги оройуоммут хаһаайыстыбаларыгар 466800 солк. суумалаах үп бэриллибитэ. Оттон быйыл 400 гектарга тыаны солоонуга, 1900 гектарга ходуһа сирин тупсарыыга уонна Болтоҥо—Амма нүөлсүтэр систематын үлэлэригэр анаан, барыта 506000 солк. кээмэйдээх үп көрүллүннэ.

Аасыыт уон сылларга оройуон хаһаайыстыбаларыгар 3091 гектардаах ходуһа сирэ дулҕаттан ыраастанна. Оттон тыаны солооһун 2009 гектарга ыытылынна. Үгүс үрэхтэргэ буор уонна хаар быһыттары тутан ходуһа уонна мэччирэҥ сирдэрин нүөлсүтэр буоллубут.

Биһиэхэ «Якутводстрой» аналлаах СМУ-тун уонна «Сельхозтехника» холбоһугун оройуоннааҕы отделениетын механизатордара ити үлэлэри оҥорон кэллилэр. Бүтэһик икки сылга отделение этэрээтэ дьэһүннүк үлэлээтэ, урукку сылларданааҕар көрдөрүүтэ быдан кубуста, техникатын күүһүн таба аттаран туруоран үчүгэй түмүктэннэ. Бу киниэ Соловьев наһилиэгэр Кэнинэ уонна Бурҕаанай үрэхтэригэр ходуһаны тупсарыыга бэркэ үлэлээбитэ. Быйыл да тэрээһиннээхтик саҕалаатылар диэхх сөп.

Ол эрээри дулҕата быстарыллыбыт ходуһаҕа тута от сиэмэтэ ыһыллыахтааҕа билигин да тутуллубат. Аҥардас итинтэн, от үүнүөр диэри, ити ходуһа туһаны биэриитэ икки-үс сыл хойутуур. Аны соломмут сири бааһына оҥоро сэсорго тиэтэйбэт түбэлтэ эмиэ таһаарыллар. Балары хаһаайыстыбалар салайааччылара, специалистара таба өйдүөхтэрин наада,—диэн түмүктүүр Петр Гаврильевич.

Оройуоҥҥа сир ньуурун тупсарар, кини биэрэр быйаҥын өссө үрдэтэр хайысхалаах, кэскиллээх үлэни дьарыктанар механизатордар сир барахсаны кырдьык да уларыта тутуохтара, уйгу-быйаҥ хочото, бааһыната оҥоруохтара диэн эрэниллэр.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

Тюменскай уобалас институттарыгар 50 тыһыынча студент үөрэнэр. Манна ненецтар, хантылар, мансилар уонна кимилер эмиэ үөрэнэллэр.

СНИМОККА: Тюменскайдааҕы медицинскай институкка. Иккис курс студентэлэрэ хантылар Екатерина Ребась, Раиса Ругина уонна үһүс курс студента манси Валентин Самбиндалов.

И. САПОЖКОВ фотота. ССТА фотохроникета.

Кыһыҥҥы спартакиаданы ыытыы балаһыанньата

СЫАЛА УОННА СОРУГА

Оройуоҥҥа спорт кыһыҥҥы көрүҥнэригэр спартакиаданы ыытыы В. И. Ленин 100 сааһын туолар юбилейыгар анаммар, физкультураҕа, спордуна пэһиллиэҥҥэ киэҥ араҕаҫтыы хабыыга анаммар.

СПАРТАКИАДАНЫ ЫЫТЫЫ БЭРЭЗДЭГЭ УОННА МИЭСТЭТЭ

Спорт кыһыҥҥы көрүҥнэригэр (хайыһарга) массовай күрэхтэһиилэр алын сүһүөх физкультурнай коллективтарга кулун тутар 20 күнүгэр диэри ыытыллыахтара.

Спартакиаданы тэрийэр комитет салайар. Күрэхтэһиилэри ыытыы судейскай коллегияҕа сүктэриллэр.

Спартакиада бүтэһиктээх этаба Чуранчы сэлиэнньэтигэр кулун тутар 28-29 күннэригэр ыытыллар.

Болхоотор, совхоз уонна оройуон кинигин сүүмэрдэммит командалара ыытыллар.

КҮРЭХТЭҺИИ ПРОГРАММАТА

Маҥнайгы күн.

15 км сүүрүү (эр дьон) зачета 2

15 км сүүрүү (дьахталлар) зачета 2

10 км сүүрүү (эр дьон 35 сааһырыттан үөһэ) зачета 1

10 км сүүрүү (уолаттар) зачета 2

5 км сүүрүү (кыргыттар) зачета 2

3 км сүүрүү (дьахталлар 30 сааһырыттан үөһэ) зачета 1

Иккис күн.

Эр дьоҥҥэргэ: 1х5 км + 3х10 км;

Дьахталларга: 4х3 км эстафеталар.

Хос быһаарыы: уолаттар, кыргыттар 1950—51 сс. төрүөх буолуохтаахтар. Командалар территорияларын иһиттэн киирэр орто оскуолалар үөрэнээччилэрэ кыттааллара көҥүллэнэр.

Эстафетаҕа маҥнайгы этаһа уон 5 км, ыллыс 3 км кыттааллара бэлиэтэнэллэх.

КЫАЙЫЫЛААХТАРЫ БЫҺААРЫЫ УОННА НАҔАРААДАЛААҺЫН

Хайыһарга түгэхтэр таблицаҕа быһаллыбыкка олоҕуран очкону ыытыыт команда кыайар. Хас биирдии команда чилиэниттэн паспорт, «Урожай» ДСО билиэтэ, врач илии баттааһыннаах именной заявка иҥэриллэр.

Кыайбыт команда көһө сылдьар кубогынан, I степениэх дипломунан, 2-с, 3-с миэстэни ылбыттар түһээннээх дипломнарынан наҕараадаланаллар.

ТЭРИЙЭР КОМИССИЯ.

Дуобакка команданан күрэхтэһии түмүгүттэн

ПОКРОВСКАЙ бөһүөлэгэр буолан аастыт «Урожай» обществотын команданан бастыыр иһин куоталаһыы түмүгүн туһунан уруттаан сурулаан турар. Онон сорох түгэннэргэ эрэ тохтуохпун баҕарабын.

Биһиги командабыт саамай эдэр составтааҕа. Бастакы күрэхтэн маҥнайгы миэстэ иһин тыгаһыннаахтык сөпкөөбүппүт. Ордук күүстээх составбынан Ленинскай оройуон командата кэлбит этэ. Бастакы икки турардаҕа уонтан тоҕус очкону ылан олус үчүгэйдик саҕалаабыппыт. Кэлин, сөпкөөбүппүт ортотун диэки, арыый молтуу сылдьыбыппыт. Биһиги уус-уран ыарахаттара кыттта көрсүһүүбүт быһаарар суолталаммыта. Ити иннинэ ленинскийдэр биһигиттэн 1 очконан бэлэй испиттэрэ. Уус-ураннарыы 4,5 ахсаллыкпын хомуйбуттар. Инньэ гынан ленинскэйдэртэн 1 очконан чорбойбуппут. Бүтэһик түргэ сүрүн уочараттаһааччыбыт—ленинскайдэрэй кытта нөрсүһүүгэ төгүлүһэн уопсай түмүккэ хаайыллыах тахсыбыппыт.

Мин байам иккис дуоскабэр төрдүс миэстэни ылбытым. Бу күрэхтэһии биһиэхэ улахан оскуолаҕа буоллар. Эһиил чемпион титулун мүччү ыһыктыбат иһин ооньуурга эппиэттиэхтээх хааллыбыт. Күрэхтэһии түмүгүнэн С. Николаев (Ленинскай), П. Самойлов (Покровскай), И. Пинигин (Чуранчы) уонна А. Аргунова (Якутскай) составтаахтар республика сүүмэрдэммит командата быһаарыллыбыта. Кинилэр сотору Дальний Восток уонна Илин Сибиир аатыгар дуобакка командаҕа күрэхтэһиигэ республикаларын чиэһини хомуйуохтэрэ.

Уус-Алдан сонньооччута Аманатовы кытта көрсүөнүг партиябын авараччыларга биллэһиэхпэр диэри баҕарабын.

Аманатов I р.—Николаев I р.
«КОЛ»

1. а3—а4 а6—а5 2. а2—а3 эф6—же5 3. а4—с5 д6:а4 4. а3:с5 же—эф6 5. с3—а4 а5:с3 6. д2:а4 h8—же7 7. е3—д4 же5—h4 8. а1—а2 h6—же5 9. а2—а3 е7—е6! Биллиэн үрүҥнэр 10. д4—е5? а6:д4 11. с5:с3 же5—эф4 12. же3:е5 эф6:а2 X 10. а4—а5...

Атын хаамыыларга барыларыгар хотторуу.

10... же7—h6!
11. а5:с7 а8:а4
12. а3:с5 с7—д6!
13. с5:е7 эф8:д8
14. с1—а2 а7—а6

Биллиэн үрүҥнэргэ соругах тэҥнэһии баар. Ол маннык: 15. е1—д2! д6—с5 16. д2—е3 д8—с7 17. а2—а3! с7—д6 18. е3—эф4! же5:е3 19. а3—а4! с5:а3 20. д4—е5!! уонна тэҥнэһии.

15. а2—с3? д6—е5!
Биллиэн 16. е1—д2 хотторор. Ол маннык: 16. е1—д2 д8—е7 17. д2—е3 с7—д6 X
16. эф2—е3 h4:эф2
17. е1:же3 а6—с5!
18. д4:а6 д8—с7!
19. а6:д8 же5—h4
20. д8:же5 h6:е4 уонна үрүҥнэр бэриниллэр.

М. НИКОЛАЕВ,
кыайыылаах команда чилиэнэ.

Улуу Кыайыы 25 сыла туолуутугар

1941 сыл. Арҕааҥы фронт. Гитлеровскай саллааттар советскай саллаатларга билизн бэринэллэр. В. Гребнев фотота.

ССТА фотохрониката.

Ханна үөрэнэ барыахха?

БАЙЫАННАЙ КОМАНДНАЙ УЧИЛИЩЕЛАР

Үрдүкү уонна аналлаах орто байыаннай үөрэх заведениеларын испииһэгин салгыы биллэҕинэбит.

Благовещенскайдааҕы үрдүкү танковай байыаннай училище.

Училище кылүөһэлээх уонна гусеничнай массыыналар инженердэрин идэтигэр орто байыаннай уонна үрдүкү гражданскай үөрэхтээхтэри баламмиир.

Кандидаттары училищеҕа ыытыллыы училище начальнигын быһаарыытынан ыгыһуулар. Документтарын 1970 сыл муус устар 20 күнүгэр диэри райвоенкоматка түһэриллэр.

Челябинскайдааҕы үрдүкү танковай командной училище.

Училище кылүөһэлээх уонна гусеничнай массыыналар инженердэрин идэтигэр орто байыаннай уонна үрдүкү гражданскай үөрэхтээхтэри баламмиир.

Училищеҕа ыытыллы начальнигынан ыгыһуулар.

Омскайдааҕы үрдүкү танковай технической училище.

Училище кылүөһэлээх уонна гусеничнай массыыналар инженердэрин идэтигэр орто байыаннай уонна үрдүкү гражданскай үөрэхтээх офицердары баламмиир.

Училищеҕа ыытыллы начальнигынан ыгыһуулар.

Документтарын райвоенкоматка 1970 сыл муус устар 20 күнүгэр диэри киллэриллэхтээх.

Казаннаабы үрдүкү командной-инженернэй училище.

Училище оперативнай тактической ракеталар подразделениеларын командной-инженернай составтарын баламмиир.

Училищеҕа үөрэх тиийим—начальник ыытыытынан.

Тюменнээҕи үрдүкү байыаннай-инженернэй командной училище.

Училище инженернэй тутуу массыыналарын эрэмүөнньэһиитигэ уонна көрүүтэ-истиигэ сапёрнай уонна понтоннай орто үөрэхтээх взвод командирдарын инженер-механик идэлээхтэрин баламмиир.

Училищеҕа тиийим—начальник ыытыытынан.

Химическай көмүскэнии Москватаабы байыаннай академията.

Академия инженер-химик идэлээх үрдүкү байыаннай үөрэхтээх офицердары баламмиир.

Академияҕа үөрэнэ үлэйии—начальник ыытыытынан.

Саратовтаабы үрдүкү байыаннай химической командной училище.

Училище орто байыаннай уонна үрдүкү гражданскай үөрэхтээх химической сэриилэр взводтарын командирдарын химической предприятиеларга үлэ хамаатабытын идэтигэр үөрэтэр.

Училищеҕа начальник ыытыытынан үөрэнэ тиийиллэр.

Кемеровскайдааҕы сибээс үрдүкү командной байыаннай училищета.

Училище сибээс средстволарыгар орто байыаннай уонна үрдүкү гражданскай үөрэхтээх офицердары баламмиир.

Үөрэххэ тиийим—начальник ыытыытынан.

Томскайдааҕы сибээс үрдүкү байыаннай командной училищета.

Училище сибээс средстволарыгар орто байыаннай уонна үрдүкү гражданскай үөрэхтээх офицердары баламмиир.

Үөрэххэ тиийим—начальник ыытыытынан.

Уссурийскайдааҕы автомобильнай үрдүкү байыаннай училище.

Училище автотранспортнай судуунаҕа орто байыаннай уонна үрдүкү гражданскай үөрэхтээх автомобиллары уонна трактордары көрөр-истэр, эрэмүөнүүр идэлээх офицердары баламмиир.

Училищеҕа тиийим—начальник ыытыытынан.

Документтарыгытын 1970 сыл муус устар 20 күнүгэр диэри райвоенкоматка киллэрэрбит.

Новосибирскайдааҕы үрдүкү байыаннай-политической уопсай войсковой училище.

Училище үрдүк үөрэхтээх политуолбут офицердары баламмиир.

Училищеҕа тиийим—начальник ыытыытынан.

Краснодардааҕы үрдүкү байыаннай училище.

Училище сибээс средстволарыгар орто байыаннай уонна үрдүкү гражданскай идэлээх офицердары баламмиир.

Училищеҕа тиийим—начальник ыытыытынан.

(Бүтүүтэ бэчээттэниэҕэ).

Редакторы салбуйааччы А. Г. ТУРАНТАЕВ.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: Чуранчы оройуона, Чуранчы сэлиэнньэтэ, К. Маркс уул. 12 №-рэ.

ТЕЛЕФОННАР: Редактор—0-89

Сурук отдела—0-90
Уопсай отдел—0-91
Типография—0-95

Редакцияҕа ыытар сурукка адыылыһы, адаптаанньаны, аатты, ада аатын хайаан да тоҕору суруйуллуохтаах.

Сэмээйин №-рэ 27

Чуранчы оройуонунаабы типография.

Тахсар охсаана 2474